

Koncepce Konzervatoře Brno 2019

pro potřeby výroční zprávy

Preambule

Konzervatoř Brno oslaví letos 100. výročí od svého založení Leošem Janáčkem v roce 1919, avšak tradice uměleckého vzdělávání jde dále až do roku 1881, kdy Janáček založil varhanickou školu.

Vzdělávání v konzervatoři se ukončuje absolutoriem v konzervatoři (§ 89 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb. - školský zákon). Žáci však mohou ukončit vzdělávání také maturitní zkouškou, nejdříve však po čtvrtém ročníku (§ 89 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb. - školský zákon). Všeobecné a umělecké vzdělávání poskytované Konzervatoří Brno vytváří možnost harmonicky se rozvíjející osobnosti žáků. Všeobecné vzdělání charakterizují zejména vědomosti a kompetence potřebné k dosažení vysoké umělecké úrovně. Odborné vzdělání provází taková intenzita úrovně umělecké přípravy, která umožní absolventům kvalifikované uplatnění v širokém rámci oborů výkonného umění - hudby, zpěvu a hudebně dramatického umění.

Rekapitulace dosavadního výkonu činnosti ředitele

Technické a logistické zázemí budovy Konzervatoře Brno, jejíž budova byla slavnostně uvedena do provozu v roce 1872 za účasti rakouského císaře a sloužila původně jako vzdělávací ústav pro německé učitele. Po odsunu německých obyvatel Brna v roce 1945 dostala naši budovu provizorně Konzervatoř do užívání, a je v ní dodnes. Lze konstatovat, že v mnoha ohledech budova skvěle vyhovuje, zejména v oblasti vnitřního prostorového členění a zvukové rezistence. Avšak investiční činnost a údržba budovy posledních 30 let nebyla vždy v ideální intenzitě. Příčinou byly nedostatek financí a další složité problémy.

Uvádím některé nejvýznamnější zásahy za mého desetiletého funkčního období:

Přestavba koncertního sálu, který byl při mém nástupu v havarijním stavu včetně podia, které nevyhovovalo svou velikostí. Došlo k odstranění balkonu a podia, dále k rekonstrukci parketu a k vybudování elevace sálu za minimálních nákladů. Konstrukce elevace byla jednoduchá, flexibilní a byla navržena tak, že ji bylo možno demontovat bez použití nářadí. V současnosti se materiál elevace využije na výrobu dalších studentských skříněk v r. 2020.

Celková rekonstrukce a výstavba nového sálu Leoše Janáčka byla plánována mnoho let a za podpory JMK a města Brna se letos ke 100. výročí realizovala a sál byl otevřen na Inauguračním koncertu 19. 9. 2019 za účasti hejtmána JUDr. Bohumila Šimka a paní radní JUDr. Jany Pejchalové, zástupců odboru školství a dalších vzácných hostů. Po celou dobu stavby sálu bylo vedení školy plně zaměstnáno organizací výuky ve ztížených podmínkách. Kvalita akustiky byla velmi očekávaným aspektem sálu, a budila enormní zájem mezi brněnskými umělci, což jenom zvyšovalo můj pocit velké osobní zodpovědnosti za výsledek stavby. Ohlasy jsou velmi pozitivní jak na akustiku, tak na estetiku nového sálu.

Schodiště v budově 43 bylo v havarijním stavu a akutně hrozilo jeho zřícení. Neprodleně jsem zajistil statickou sanaci schodiště a estetickou úpravu schodištního prostoru. Tato akce proběhla v období jarních prázdnin 2011, v urychleném režimu schvalování, používaném právě v těchto naléhavých a životy ohrožujících případech.

Řešení bytu školníka trápilo školu (nedostatek učeben) přes dvacet let. V této záležitosti docházelo i k soudním sporům bez konečného výsledku. Zajistil jsem náhradní byt pro pana školníka, který se ze školy odstěhoval v roce 2012 a provedl jsem rekonstrukci dvou pater budovy 43, vše z vlastních zdrojů organizace. Tím bylo umožněno i složité logistické zlepšení fungování až čtyř oddělení, teoretického, žesťového, pěveckého a oddělení cimbalu a bicích nástrojů. Bylo nutné přestěhovat i několik klavírů, což ve škole bez nákladního výtahu bylo obtížné. Všechny prostory školníka bytu byly následně citlivě akusticko-esteticky upraveny. Vyřešila se tím výuka našich žáků v budově jiné školy, konkrétně ZUŠ Kvapilova, což představovalo složité právní problémy v oblasti BOZP žáků. Byl to rovněž palčivý, mnohá léta přetrvávající problém, na který poukazovala ve své zprávě i kontrola ČŠI.

Nedostatek žákovských skříněk komplikovalo situaci zejména studentům smyčcového oddělení, kteří museli po celý den přenášet často velmi cenné hudební nástroje, nebo je ponechat bez dozoru na nezajištěných cvičebnách, což byla běžná praxe, a riskovat tak jejich případné odcizení. Zadal jsem výrobu 84 uzamykatelných bytelných skříněk, které jsou každodenně používány ke spokojenosti studentů, jejich oddělení i vedení školy.

Sál Oddělení hudebně dramatické - Malá scéna v suterénu byla v havarijním stavu. Omítka byla protkaná plísní a z hygienického hlediska tento sál byl zcela nevyhovující. Nechal jsem upravit některé komponenty rekuperační jednotky tak, že začala v plném rozsahu plnit svou funkci a dále byly odstraněny i kontaminované omítky. Nyní je v sále Malé scény kvalitní klima, jedno z nejlepších na škole.

Učebny hudebně-teoretických předmětů byly vybaveny audiovizuální technikou a jsou na srovnatelné technické úrovni. To usnadnilo i tvorbu centrálního školního rozvrhu, kdy již nezáleží na tom kde který předmět v rámci tohoto oddělení je vyučován.

Otřesný stav fasády a původních kastlových oken byl největší zátěží v oblasti technického zázemí školy. Okna nejenže propouštěla teplo, ale byla často nefunkční a v několika případech vypadly okenní tabulky na chodník. Jen čirou náhodou se při tom nikdo vážně nezranil či hůře. Škola se snažila řešit tento problém již desetiletí, bez výsledku. Největší překážkou byly vysoké náklady, které jsem po třech letech nakonec od zřizovatele získal a finanční zajištění akce je úvěrem u EIB, s alokací do konce roku 2014. Bylo třeba vypracovat projekt, zajistit technický dozor i firmu zajišťující administraci výběrového řízení. Tehdy ředitel plně odpovídal za všechny zákonné procesy veřejné zakázky na otevřené podlimitní řízení. Kromě toho školu čekalo složité plánování harmonogramu prací a organizace ukončení školního roku, protože práce se dotkly téměř všech (100) učeben.

Rekonstrukce podlahy na hereckém sále proběhlo v režimu havárie. Statika byla natolik ohrožena, že bylo nutné urgentní zesílení podlahy. Pomocí spřažené konstrukce původních trámů bylo dosaženo potřebné nosnosti.

Střednědobé splněné cíle

1. Elektronický objednávkový a evidenční systém školních obědů.
2. Elektronickou žákovskou knížku, umožňující dálkovým způsobem kontrolu studia.
3. Prováděcí projekt na rekonstrukci koncertního sálu, včetně akustického, klimatického, světelného řešení a renovace sociálního zařízení, dále přípravy místnosti pro nahrávání a ovládání světla a dalších prvků nutných pro provoz nového koncertního sálu byl zpracován.
4. Nový Koncertní sál Leoše Janáčka zprovozněn.
5. Probíhá generační obměna profesorského sboru s důrazem na univerzální schopnosti.
6. Zajištění srazu absolventů a Slavnostního koncertu v Janáčkově divadle 8. 11. 2019.
7. Nyní je podána žádost na JMK o nové koncertní klavírní křídlo do koncertního sálu.

Vize v oblasti vzdělávacího procesu

Curriculum

Konzervatoře byly zařazeny do čtvrté vlny schválených RVP a tvorba ŠVP na naší škole byla nesmírně obtížná, vzhledem k tomu, že pedagogický sbor se názorově lišil od konzervativního až po moderní přístup. Nalézt kompromis se podařilo pomocí unikátní struktury ŠVP konzervatoře, které čítá 24 samostatných obdobných ŠVP, čímž se dosáhlo té nejlepší přehlednosti i flexibility a možností snadných aktualizací do budoucna. Nejprogresivněji se k nové výzvě postavilo oddělení bicích nástrojů, které produkuje klasické hráče do symfonického orchestru, až po bubínky pro moderní jazzovou a populární hudbu a jehož ŠVP je vystavěno modulárním způsobem. Srovnatelnou modernizaci lze očekávat v příštích desetiletích i u ostatních ŠVP. Jde zejména o rozšiřování kvalifikace našich budoucích absolventů, rozšíření oborů o příbuzné hudební nástroje, možná i o slučování dvou hlavních oborů a obohacení repertoáru i stylů artificiální i non-artificiální hudby. Změny jednotlivých ŠVP je třeba implementovat postupně a citlivě. Úvahy na toto téma musí pojímat celou školu jako komplexní organismus, vždy je třeba zvážit ekonomické podmínky a dopady uvedených změn, kulturně-společenské klima i podmínky na trhu práce a v neposlední řadě dostupné lidské zdroje (potenciál profesorského sboru), který je k dispozici. Nejdůležitějším a klíčovým faktorem je odborný učitel, který je jediným relevantním nositelem změn. Učitel, který má univerzální přehled, zkušenosti a schopnosti vyučovat mnoho uměleckých směrů současně, je pro budoucnost studentů konzervatoře ideální.

Budoucí vývoj se může ubírat směrem i k přijímání výjimečně talentovaných žáků mladších než 15 let před ukončením základního stupně vzdělání. K takové výjimce bude třeba souhlasu zřizovatele resp. MŠMT. Tato myšlenka však není nová a je zřejmé, že pedagogické vedení těch nejzkušenějších může právě mladší žáky přivést na špičkovou úroveň.

Cílevědomě jsem na konzervatoři neotvíral možnost dálkové formy studia a v loňském roce ukončil studium již poslední student v této formě, nadále studují všichni žáci pouze v denní plnohodnotné formě studia, což zvyšuje prestiž naší školy, protože na ostatních konzervatořích to není zdaleka pravidlem.

Vize v oblasti personálního zajištění výuky

Proběhlo **pět veřejných konkurzů** na místa učitelů klavíru, korepetic, houslí, zobcové flétny a zpěvu. Po mém nástupu do funkce ředitele v roce 2009 jsem uzavřel dohodu o postupném snižování úvazků u pedagogů-důchodců. Novela zákona důchodce zrovnoprávnila ve srovnání s ostatními mladšími kolegy. I přesto se však daří u desítky pedagogů snižovat postupně úvazky a nahrazovat je nově přijatými kolegy, kteří prošli uvedenými konkurzy. Problém s kolísavými úvazky je v lidské i pracovně právní rovině nejčastějším důvodem k nespokojenosti. Tato existenční nejistota již tradičně zatěžuje celkovou atmosféru a permanentně ohrožuje kolegiální soudržnost pedagogů na konzervatoři. Trvalo dlouhá léta, než se stav pedagogů přizpůsobil počtům přijímaných žáků k dnešnímu stabilnímu vyrovnanému stavu.

V oblasti přímého vzdělávání bylo dosaženo naplnění maximální kapacity školy a zájem nových žáků převyšuje naše možnosti. Pedagogický sbor a zejména oblast výuky odborných předmětů je zajištěna mnohdy významnými umělci a osobnostmi s bohatou koncertní a uměleckou praxí – například: světoznámé Janáčkovo kvarteto, profesori a děkan JAMU, koncertní mistři a zástupci orchestru ND Brno, zástupce koncertního mistra a vedoucí skupin Filharmonie Brno, ředitelé ZUŠ i konzervatoří, aktivní sólisté ND v Brně, aktivní herecké osobnosti a pěvecké sólistky a sólisté Městského i Národního Divadla v Brně a dalších divadel, zkušení sbormistři a dirigenti, hudební režiséři České televize i rozhlasu, choreografka Městského divadla a Hradišťanu, titulární varhaník a sbormistr Katedrály v Brně a stálý koncertní varhaník magistrátu města Brna a mnoho další osobnosti. Celkem má škola přes 180! zaměstnanců.

Vize v oblasti doplňkové činnosti

Doplňková činnost školy je velmi významná ve srovnání s ostatními školami napříč republikou i v rámci JMK. Jsme akreditovaná vzdělávací instituce pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, a tím získáváme dostatek talentovaných zájemců pro studium naší školy. V současnosti pořádáme 6 akreditovaných kurzů v rámci DVPP a 3 kurzy pro budoucí uchazeče o studium na konzervatoři. Tato činnost spolu s vynikajícími výsledky pedagogické práce, kterou dokládám ve výročních zprávách jako skvělé výsledky na soutěžích, je zárukou do budoucna že konzervatoř neztratí statut výběrové školy. Renomé je velmi silné a je třeba o něj neustále pečovat.

Doplňková činnost má obrovský potenciál, který budeme i v budoucnu intenzivně využívat. Kulturní aktivity a pronájmy nového sálu podpoří činnost naší školy. Mimo oblast vzdělávání se žáci zapojují do nesčetných aktivit společenského a uměleckého života například kulturní vystoupení akce České ručičky, Vystoupení na hudebních i divadelních festivalech, školních koncertech, soutěžích, vystoupení v nemocnicích a domech seniorů, na vzpomínkových akcích Holokaustu, na Špilberku na oslavách MHD Brno a do nesčetně dalších akcích. K šíření dobrého jména bude sloužit i nově zprovozněná webová stránka odpovídající novým nařízením EU.

Nelze přehlédnout ani skutečnost, že Konzervatoř se jako jediná střední škola udržuje v žebříčku TOP 100 města Brna počínaje rokem 2009.

MgA. Pavel Maňásek, ředitel Konzervatoře Brno